Bɔko 159 nan sɔngɔ d. 21
1999 SAN - ZanwuyeKALO

Jɛkabaara

Cikɛla ceman n'a musoman kunnafoniseben
Jamana baarada la BP: 2043 Bamakɔ (Mali)

AN KA DEMƐ DON CIKƐLW MA U KA YIRIWA BOLODALI LA

nɛ 2

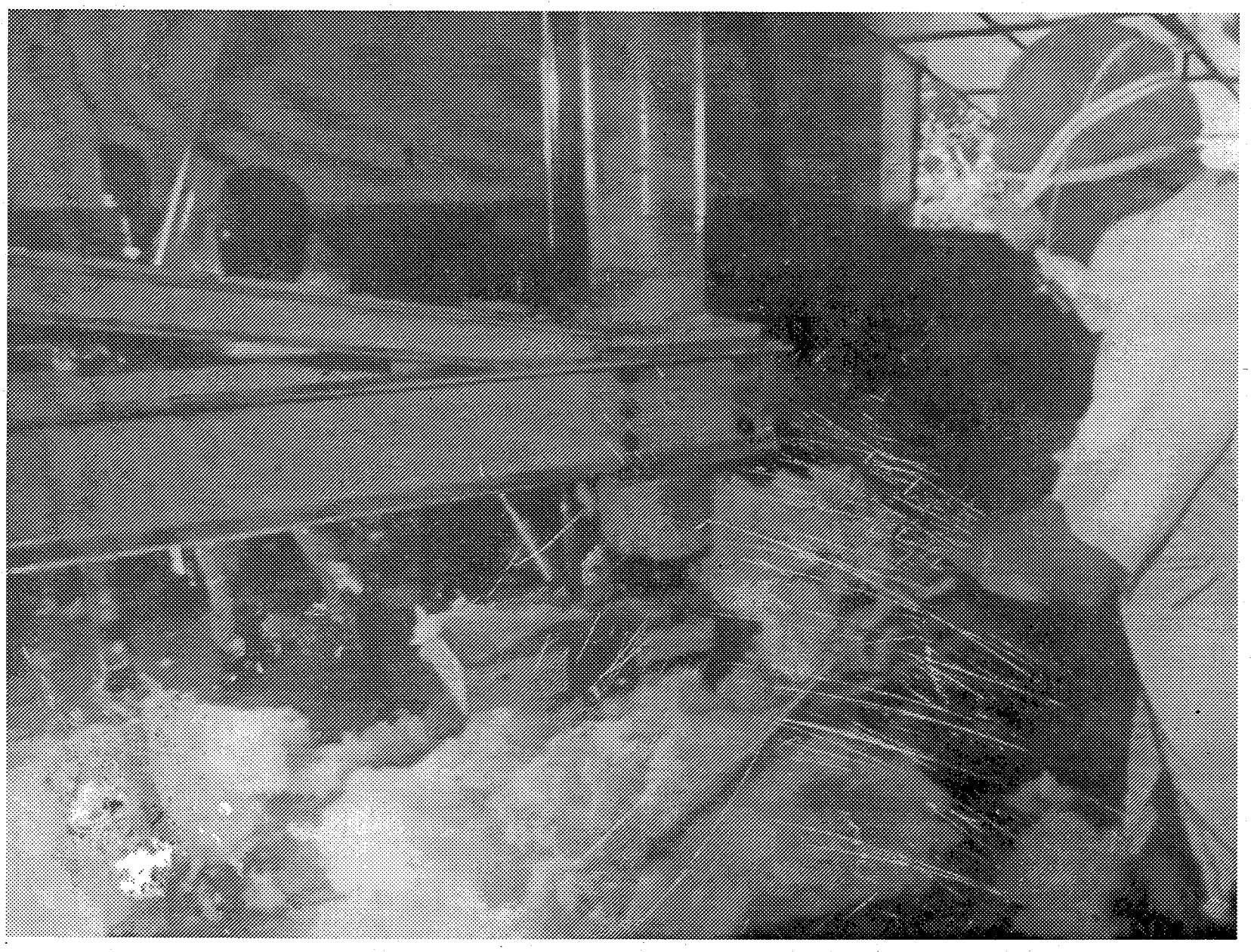

MUSOW KA KOW LAHALAYA BƐ COGODI AN BARA YAN

ŋɛ 9 -10

"Kalan bɛ mɔgɔ sɔn hakili la,nka kunnafoni bɛ mɔgɔ bɔ kunpan na" (Yɔrɔ Ulen Sidibe)

Ni se tun bɛ n ye ...

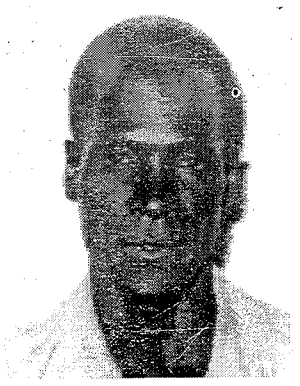

Ni se tun bɛ n ye, n tun bɛ san 1999 kundi kɛ k'a tɔgɔ da ko cikɛlaw ka san. Nka ne kɛlen bɛ myɛtɔ ye, min ka kuma tɛ minɛ sogobosoyɔrɔ la. An bɛɛ b'a dɔn ko Mali jamana ka wasosɔrɔfɛnw rɔ belebele y'a ka cikɛlaw de ye. Sɛnɛkɛlaw, mɔnnikɛlaw, bagangɛnnaw, fo ka se bololabarakɛlaw ma, minnu kelen-kelen jɔyɔrɔ b'an ka cikɛdugukolo nafabɔ koɲuman na. Mali ye jamana ye min ka haminanko bɛrɛbɛrɛ ye jamanadenw ka dunkafa sabatili ye. Ka tile kɔnɔ dumuniyɔrɔ saba dunkafa nɔgɔya bɛɛ ma. N'o de kɛra galabuw bɛ kɛnɛya kalansow kɔnɔ, baaradaw la, jagokɛyɔrɔw la, fo ka se politikiko laɲagakɛnɛw kan. N'o de kɛra, hali kɔɔriba ɲumanbaw ni daafu cɛ ɲiw, ani jiriden nafamaw bɛ sɔrɔ an ka jamana ka sokɔnɔfeere n'a ka kɔkanfeere kanma. N'o de kɛra, izinibaw bɛ jɔ ka jamanaden fanba bolodon baara la faso kɔnɔ fɛn nafamaw nagakɔrɔbayɛlɛmali kanma.

Nka, ton tɛ san sɔrɔ juru kɔ. O de kanma ne ko ni se tun bɛ n ye...

Bi bi in, fo ni mɔgɔ min kɛra waleɲumandɔnbali ye. Nɔntɛ, bɛɛ b'a dɔn k'an ka jamana ɲɛmaaw ma cikɛlaw tɔgɔlakow kɛ bolokɔfɛko ye. Nka a ka kan dɔ de ka fara o baara o kan. Bi bi in na, se ka kan ka di cikɛlaw kunkankow ɲɛnabɔbaaradaw ma, nafoloko ni baara ɲɛdɔnbaga siratɛgɛ la, min b'a to cikɛ nege b'a kɛbaliw sɔrɔ sanko a kɛbaga kɔrɔw. Diɲɛ fan caman kɔnɔ bi, cikɛko donnen bɛ da la min b'a to kalankɛla fanba bɛ kɔrɔtɔ u ka kalan kuncɛli la walasa ka t'u sigi sɛnɛkɛdugukolo kunna. Ɛndu jamana ni Pakisitan jamanaw b'o la, fo ka se Sinwa jamana ma Azi gun kan. Kɔdɔwari jamana ni Ganan jamana ani Lagine jamana fana y'o jamana dɔw ye Afriki gun kan. Maa si tɛ na se ka siga don o tiɲɛ na Ɛtazini ni Kanada jamanaw kɔnɔ Lameriki gun kan. Sɛnɛko ni cikɛkow ka sanfɛbolodako la, bɛɛ bɛ Faransi jamana ni Aliman jamana ani Angilɛ jamana Komɛw Erɔpu gun kan... Nin b'a jira ko diɲɛ jamana si ka sen yɛrɛkɔrɔ n'a ka hɔrɔnya ma sabati fɔlɔ cikɛ layiriwali kɔ. O de kanma anw ka kan k'an banban cikɛ ka sankɔrɔtali ɲɛ bɛɛ lajɛyali ma an bara yan.

Ni se tun bɛ n ye, n tun bɛ san 1999 denkundi kɛ k'a tɔgɔ da ko Mali cikɛlaw ka san kɛrɛnkɛrɛnnen. Nka n tun t'o kɛ Mali jamana ɲɛmaaw ka kɔɔri sanda kan cikɛlaw bolo walasa o cikɛlaw kana bɔ diɲɛ kɔɔrisuguko gɛlɛyaw kalama. Nka, i n'a fɔ an delila k'a fɔ Jɛkabaara kelen in kɔnɔ cogo min, hali n'o mɛɛnna, cikɛlaw ka bɔnɔgɔla tɛ se ka sabati a ɲɛma fiyɛwu fo don min, n'an ka cikɛla cɛman n'a musoman kelen-kelen bɛɛ kɛra san sɔrɔ kɛcogo ɲuman bolodabagaw ye ka bɛn u ka foro n'u ka cikɛfɛnw hakɛ sɔrɔta ma. O dun tɛ se ka kɛ f'u ka kɛ cikɛ yiriwasira bɛɛ jujɔn n'a laban ye (An bɛ taasibila kɛ nin yɔrɔ in na ka se Sugula Faransuwa Kulibali ma Welesebugu). O siratɛgɛ la, an bɛ foli ni taanuni kɛ ka ɲɛsin Kucalakaw ka Sibiri Sara ma ani Ɲɛnakaw ka Jirelakaw ma. U ka jamana kɛnyɛrɛyebaara kanma. O de ka kan. Cikɛla kelen kelen bɛɛ

Mali cikɛlaw ka minisiriso

dɔfaranjɔyɔrɔkan kɔ cikɛko kà senɲumansɔrɔ la. N tun t'o kɛ CMDT ɲinama, ale min ye an ka jamana cikɛla fanba jigi ye bi. San o san ale min bɛ jɔsen barikama kuraw lawaleya cikɛlaw ka bɔnɔgɔla siraw bɔli la. O kuma sɛmɛntiyalan kɔrɔ bɛ kɛnɛ kan. Ka sɔrɔ kɔɔri da bɛ ka jigin diɲɛ kɔɔrisugubaw kɔnɔ, CMDT de ye kaariya sɔrɔ ka dɔ fara k'a dɔn ko jamana jɔsen dɔ banbannen b'ale de kan. A kelen kelen bɛɛ k'a dɔn k'ale wɔɔsiji de bɛ jigin faso kɔnɔ dunkafa taasira jɔnjɔn de kan. Aa, ni se tun bɛ ne ye, ne tun bɛ siga bɛɛ bɔ cikɛlaw ka fasodenfɔlɔya la Mali jamanaba in kɔnɔ. Ni se tun bɛ ne ye ne tun b'a kɛ cogo bɛɛ la ka cikɛla bɔ a ka tilekɔrɔsɛgɛn bɛɛ nunma. Ni se tun

bɛ ne ye, ne tun bɛ cikɛlaw tɔgɔla minisiriso kɛ minisiriso ɲanaw rɔ ɲánaba ye Maliba in kɔnɔ. Nka ni se tɛ mɔgɔ ye i b'i ka fɔta fɔ ka kɛli to ko kɛbagaw bolo.

San kura daminɛna. San 1999 daminɛna. O b'a jira ko san kelen dɔrɔnpe, an bɛna don 2000 san kɔnɔ. O de dun ye senyɛrɛkɔrɔ sinsinsan ye. Dɔnni kɛlaw ka fɔ la, sigiyɔrɔ tɛna kɛ kunfɛmɔgɔ la san 2000 kɔfɛ, sanko dayɔrɔ. Diɲɛ jamana dalilutigiw dɔrɔn de bɛna ɲɛsɔrɔ ko ma. Ni dalilu dun bɛ Mali jamana bolo a ka diɲɛnatigɛ kɛkoɲuman kanma, o tɛ se ka kɛ dɔwɛrɛ ye cikɛ kɔ. Kabi lawale la o b'o cogo la. Aw'a bɛ t'o cogo la fo ka taa diɲɛ ban. Sanutigiya t'o jɔyɔrɔ ta, nɔntɛ Kanku Musa ye Mali sanu tɔni 12 de labɔ 1350 sanw waati la, ka larabu jamanaw magɛn n'a ye. O m'an ka tarikutigiw bali k'a sɛmɛntiya k'o waati kelen na, Mali de tun ye an

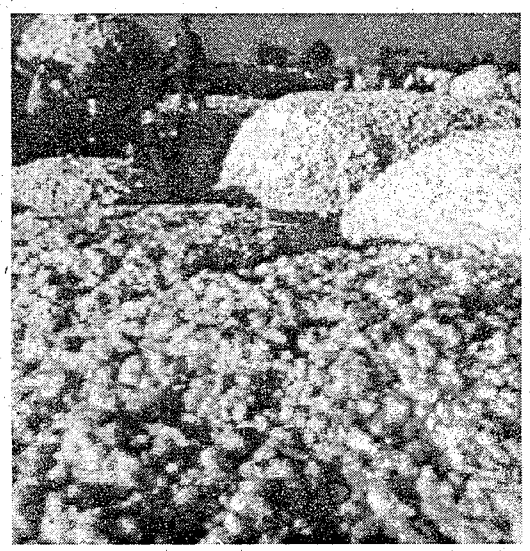

fanfɛ Afrikibolo jiginɛba ye.

Ni se tun bɛ n ye, n tun bɛ san 1999 denkundi kɛ k'a tɔgɔ da ko Mali cikɛlaw ka san kɛrɛnkɛrɛnnen. Nka, i komi o se tɛ n ye fɔlɔ, n bɛ dugawu kɛ ala ka san 1999 kɛ cikɛlaw ka ɲɛtaabaaraw sabatisanba ye. Ani k'a kɛ an ka dugawu kɛ ɲɔgɔn ye nin cogo kelen na, Jɛkabara sababu la, san 2000 kalo fɔlɔ bɔko kɔnɔ. O se bɛ Ala ye, hali n'a tɛ k'an yɛrɛkɔ !

Tumani Yalam Sidibe

Bamananya tɛ kolankolon ye

Jɛkabaara ka kosafɛbɔko kɔnɔ, an ye karamɔgɔba dantigɛ anw ye, min ye Sɛki Usumani Kulibali ye. Nin yɔrɔ in na an bɛna a ka dɛmɛnfura fɔlɔ fɔ aw ye : A bɛ kunko ninnu baasi, a yɛrɛ kɛcogo an'a kɛwaati. Walasa anw fana k'a dɔn k'an tɛ kunfɛbaara la, a ka kan Jɛkabaara kalanbagaw bɛɛ ka kilisi fɔta in ni kilisi fɔta nataw bɛɛ sifilɛ, ka sɔrɔ ka bataki ci an ma, walasa k'u fɛta fɔ an ye u kan. Batakiw bɛ se ka ci Jɛkabaara nɛgɛjurusira fɛ, n'o ye "Jamana baarada BP 2043 - Bamakɔ" ye, i komi u bɛ se ka ci Sɛki Usumani Kulubali yɛrɛ ma nin adɛrɛsi la cogo min na : Sɛki Usumani BPE 1868 - Bamakɔ

Sɛki Usumani Kulibali

Mugu baasi kilisi

Ni mɔgɔ min binna k'a mugu, walima fɛn binn'a tigi kan k'a mugu, walima ni denɲɛnnin de mugura, an bɛ situlu ta, ka jala den dayɛlɛn, ka situlu k'a kɔnɔ, i b'a fɔ ko : "Tu bisimilayi, klemuso ni numuso kɛlɛra, bɔgɔdaa cira. Dɔ ko an k'a kala, dɔ ko an k'a tugun, sanni ka dugu jɛ a tugunna. Ne ko Ala ne ko a kira".

I bɛ kilisi fɔ siɲɛ wolonwula situlu la k'a mun mugumayɔrɔ la. Nka ni den fitiinin don,a bɛ mun a fari yɔrɔ bɛɛ la. An bɛ min fɔ kilisi in kalanbagaw ye, o de y'u dali ye kilisi la, sann'u k'a labaara, barisa mɔgɔ dara fɛn min na o de b'i nafa. An koni b'a sɛmɛntiya Jɛkabaara kalanbagaw ye k'an tɛ fɛn tɔkajɛ f'u ye kilisi ni jiri la.

K'an bɛn kalo nata

An ka jɛkabaara san, k'a kalan ani k'a la munumunu an ni ɲɔgɔn cɛ,n'o kɛra an bɛ bɔ kunpan na, diɲɛ taabolo bɛɛ la.

U ko...

Sigikafɔba min bolodalen b'an ka jamana kɔnɔ 1999 kalo fɔlɔ kɔnɔ, a ka kán fasoden bɛɛ tɔgɔlatɔn ka y'o kɛnɛ kan fo ni min y'a yɛrɛ senbɔ. Faso kunkankuma gɛlɛnw fɔbaga wɛrɛ tɛ fasodenw yɛrɛ kɔ.

Alifa Umar Konare
Mali peresidan

***

Fɛn min ye kunnafonidila ka kasaarala saya ye, o ko ka kan ka ɲɛɲini. Ne ni n'ka gofɛrɛnama bɛɛ b'o lawaleya. Awa, n'a diyara adamaden josira lakanatɔn minnu ye Burukina ani Burukina kɔkan, olu bɛɛ bɛ se fana k'u sendon a la.

Bilɛzi Kɔnpawore
Burkina Faso peresidan

***

Jamanadenw yera kalafiliw kɛnɛ kan. U y'u sagonnaɲɛmaa sugandi. O kɛra ka ban. Baara de tora sa. An koni tɛ diɲɛ maa si ka jamana tiɲɛwalew k'an ka fasojɔ segin kɔ.

Lansana Kɔnte
Lagine jamana peresidan

***

Sanyɛlɛma seli ye yafadeli waati jɔnjɔn ye jamanadenw ni ɲɔgɔn cɛ. O ye tiɲɛ ye. Nka faso jugu kɛnɛkandaw fana ka kan ka ɲangi fo ɲangi kojugu. O de bɛ Pasikali Lisuba n'a ka minisiri ɲɛmaa kɔrɔ Kolela ɲɛ an bara yan.

Denisi Sasu Ngesu
Kɔngo Barazawuli peresidan

Ko bɛɛ n'a tuma, ko bɛɛ n'a waati tɛ wa. Dan tɛ diɲɛ na sabali kɔ. Tile mana goniya, a bɛ sumaya.

Jesira kɔnɛ
Bamako jelimuso dɔ

Politiko taabolo

K'a t'a zanwuyekalo tile 24 na, ka s'a tile 30 ma, ni Ala sɔnna an ka jamana kɔnɔ sigikafɔba bɛna kɛ. O ye taarekoba ye ka masɔrɔ a bɛna sinsin jamana politikiko ka ɲɛsɔrɔ siratɛgɛ bɛɛ kan : politikitɔnw ladonmusaka bɔtaw jamana kun, politikitɔnw siginsenkan n'u labaarasɛbɛnw, jamanakuntigi yamaruyalen don ka waati hakɛ min kɛ fanga la. Ninnu n'u ɲɔgɔnna caman wɛrɛ de kunkun n'u ɲɛnɲɛnw bɛna bɔ ɲɔgɔnna sigikafɔba ninnu senfɛ. O rɔ, an dalen b'a la ko politikitɔn si tɛna kɛ yebali ye kɛnɛ kan, fo n'a y'a sɔrɔ hakilinan wɛrɛ bɛ min na fasobaara yɛrɛ kɔ.

Tumani Yalam Sidibe

Kalo ladilikan

San 1998 banna. An donna san 1999 la. An bɛɛ k'a kɛ ala kanma k'o kɛ an ka sigidaw kɔnɔ fitinɛw banni sababu ye. Bɛɛ b'a dɔn ko bɛn ma kɔ o koɲɛ diɲɛkɔnɔ, bɛnbaliya t'o ɲɛ. An ka sɔn ɲɔgɔn ye duguw ni duw kɔnɔ. N'o kɛra gɛlɛya caman bɛ tunu an na.

Tumani Yalam Sidibe

Sɛbɛnɲɛkulukuntigi ka kalo hakilijagabɔ

Diɲɛ ye tɛmɛnsennaso gansan ye. An ka maakɔrɔbaw ko ten. Nka san o san bɛ kuncɛ, o bɛ dɔ de bɔ adamden si la. O kanma, danbe wɛrɛ tɛ adamaden na yɛrɛdɔn kɔ, ka masɔrɔ yɛrɛdɔnbaga de bɛ diɲɛ dɔn bɛnso ani ɲɔgɔnfaamuso gansan ye. An bɛɛ ka kan k'an jija ka ɲɔgɔnfaamu kɛtaw ni fɔtaw ani kɛtaw la, n'o kɛra diɲɛ bɛ diya an bolo. Ala ka sankura, min ye san 1999 ye, k'an bolo hɛrɛ ni bɛn ani ɲɔgɔ faamu ni kotoɲɔgɔntala san ye.

Président kɔrɔ Musa Trawele n'a furumuso Mariyamu Sisɔkɔ ka kiiri kun cɛra nafolo-labɔnɔko kunkan. A jɛɲɔgɔn wɛrɛ ta daminɛna, n'o ye zenerali Seku Li ye. O fana mana taa bolo min fɛ ni Ala sɔnna, an bɛna kuma aw ye o kan bɔko nata kɔnɔ

San 1999 n'a kɔnɔkow

Ala ye diɲɛ don o don latigɛ a b'o latigɛ n'o ka tiɲɛ kɛrɛnkɛrɛnnen ye. Sanw fana b'o cogo la. Salon san ka tɛmɛn. Ɲinan san jɔra awa a bɛ tɛmɛ walasa ka nayɔrɔ di san wɛrɛ ma. Nka, adamaden bɛɛ n'i ka san don. Diɲɛ kɔnɔ, i b'a sɔrɔ maa bayirika de sara k'a ta 1998 san kalo fɔlɔ la ka s'a kalo 12 nan ma. O tun ye ko bolodalen ye Ala

fɛ, maa ka fɛɛrɛ tun tɛ se ka min bali. I b'a sɔrɔ sanfɛmaa caman sigir'u sensabara kɔnɔ dugumamaaya la, i b'a sɔrɔ fana dugumamaa caman sannayɛlɛnna. O bɛɛ farala san cogoya de la...

Ɲinan sankura n'a kɔnɔkow

An ser'an ka kokɔrɔdɔnna mumɛ ma fɛɛrɛlaɲininkali la, walasa ka kunnafoni sabatilen sɔrɔ san 1999 kan aw ye. O de kanma, an bɔra damasira saba kan, minnu bɛ san 1999 kɛ san kɛrɛnkɛrɛnnen ye san 100 laban ninnu kɔnɔ.

- Demasira fɔlɔ : Doolo dɔnbaga fara cɛnbuguri tigilamɔgɔ kan, san 1999 ye Ala yɛrɛ ka san de ye. Ala ta ye jateden kelen ye. N'i dun ye jateminɛ kɛ i bɛ t'a sɔrɔ ko "1" ni "9" bɛɛ ye fɛn suguya kelen de ye. Ala dun bɛ yɔrɔ min, ni ni barika bɛ yen.

- Damasira filanan : O ye san 1999 daminɛdon yɛrɛ de ye, n'o y'a don fɔlɔ ye. O bɛnna jumadon ma. Juma dun ye don girinba de ye. Ko o ko, n'a kɛra jumadonya fɛ, o tɛ kɛ dansira lako ye.

- Damasira sabanan : san 1999 daminɛna nɛnɛgirinwaati kɔnɔ. Nɛnɛ basigilen. San koɲɛɲini taasira la, o tɛ ko wɛrɛ fɔ basigi kɔ.

N'an ye jateminɛ kɛ san 1999 taabolo saba ninnu na, an b'a sɔrɔ k'a bɛ mɛlɛkɛ min ka hukumu kɔnɔ o ye sirafilu ye, n'o ye filetigi ye. Awa doolow taabolo la, barika bɛ waraba (fanga) de ka kadara kɔnɔ.

Mun ni mun de ka kan ka kɛ ?

Jiriko siratɛgɛ la :

Kunjɛni de ye ɲinan san kolijiri lakika ye.

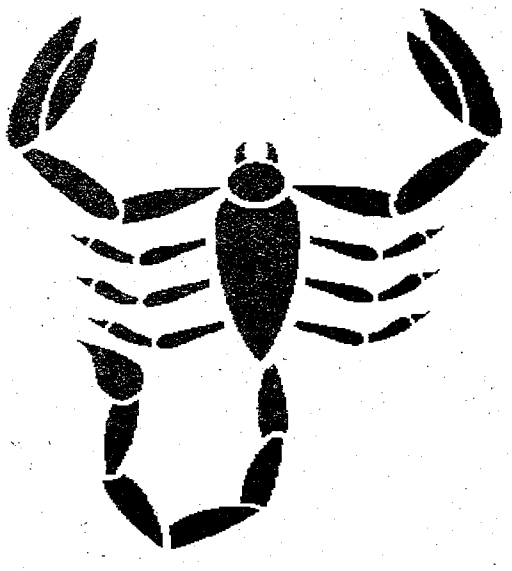

- Saraka dumuni :

A kafisa dutigi n'a ka dudenw bɛɛ bolo ka don tiganinkuru minɛn kelen kɔnɔ siɲɛ saba fɔ siɲɛ wolonwula.

- jogo siratɛgɛ la :

Ni bɛn ma ko o ko ɲɛ dudenw, dugudenw, jamanadenw ani marabagaw ni jamanaden maralenw ni ɲɔgɔn cɛ, i k'a dɔn bɛnbaliya de ka tiɲɛni bɛ koba tiɲɛ yen. Fɛn min ye politikimɔgɔw cɛsiraw

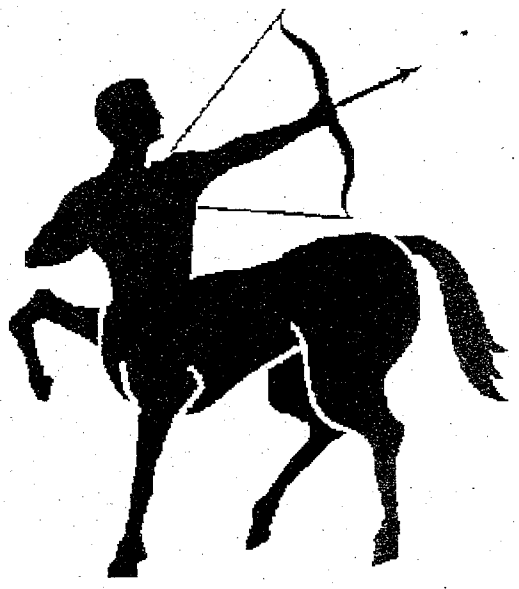

ye, a ka kan olu bɛɛ ka yɛrɛbaya fu katigɛlɛya dabila ka bɛn ko la. Nɔntɛ kuma wɛrɛ bɛ fɔ kow la min tɛ hɛrɛ ye. San 1999 ye hɛrɛ san ye hɛrɛ ɲinibagaw bolo adamadenya siratɛgɛ bɛɛ la. Nka, gɛlɛya tigilamɔgɔ caman fana ka kɔlɔnkɔnɔ binni san don. Ala kan'an dɛsɛ an nafali hakili ɲuman na.

An k'an yɛrɛkɔlɔsi : ɲinansan tasuma kasaara ka ca. Fɛn min ye fiɲɛbana ye, o fana bɛ lakodɔn. Maa si kan'i sigi ni kunkolodiminin furakɛbali ye k'a manjugu yɛrɛfaga san fana ye 1999 san ye. A kɛra cogo o cogo, Ala k'an bɔ a bɔda ɲuman fɛ.

Karamɔgɔ Sɔnfɛn Kɔnɛ
ni Tumani Yalam Sidibe

Mali denmisɛnw feereli Kɔdɔwari

Mali dugu misɛnninw kɔnɔ, denbangebaga dɔw b'u denw bila mɔgɔjuguw ka bolo kan wari nɔfɛ.

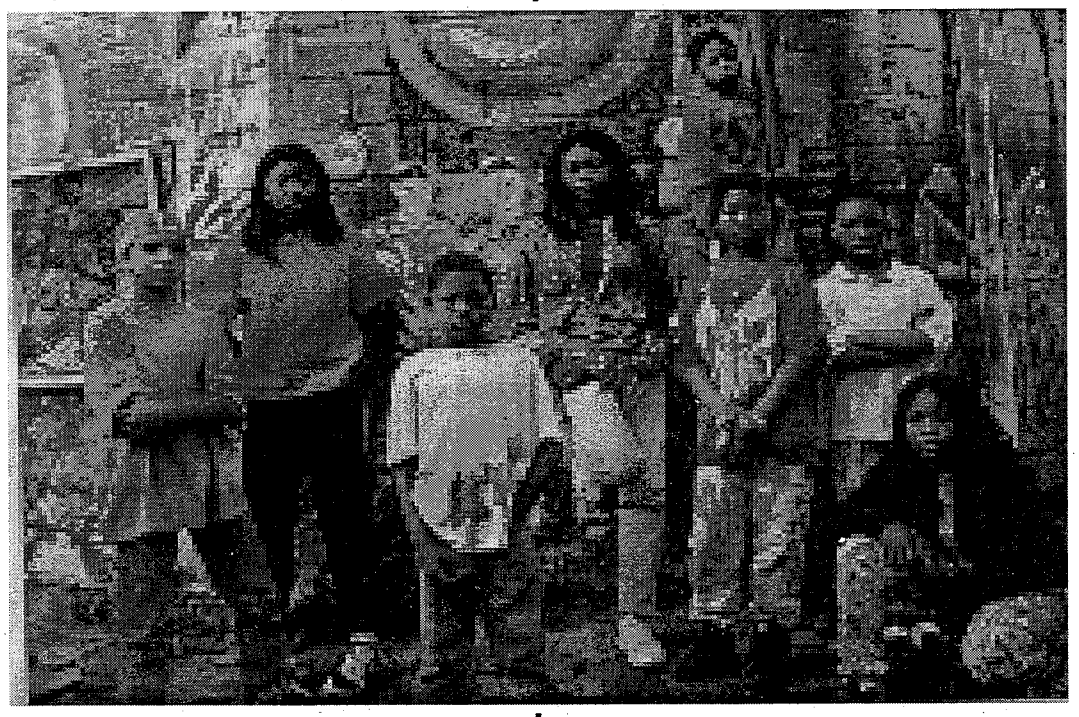

Yali o bangebagaw b'a dɔn k'u bɛ k'u den cɛmanninw lataa jɔnya de kanma Kɔdɔwari forow kɔnɔ, walima k'u denmusow bila Abijan kɔnɔ yɛrɛfeere de sira kan ?

An bɛ don min na i ko bi wariko gɛlɛya bɛ k'an danbew bɛɛ tiɲɛ. Fɔlɔ, denko tun ye Maliden yɛrɛwolo bɛɛ nikankoba de ye. O siratɛgɛ yɛrɛ de la, a fɔra an bara yan tuma bɛɛ ko den tɛ san an'a tɛ feere. Yali o tiɲɛ o ye lakika ye hali bi wa ? Maa ka kan k'i yɛrɛɲininka o la kosɛbɛ, ka da kow n'u yɛlɛmacogo kan. San 1998 kalo wɔɔrɔ fɔlɔw kɔnɔ, Mali tɔgɔlamɔgɔ min sigilen bɛ Kɔdɔwari Mali jamana ka nafasiraw lakanani kanma, n'o ye kɔnsili ye, o ka yaala dɔ de bɔra galokoba dɔ kan kɔdɔwari dugu dɔ kɔnɔ. Mali denmisɛn kɛmɛhakɛ caman de bɛ jɔnyabaara la Kɔdɔwari jamana kafeforow n'a kakawoforow kɔnɔ, ka da jɛjugu kan min tɛmɛnna u yɛrɛ bangebagaw ni adamaden sababujuguw cɛ u kun kan Mali kɔnɔ yan. O san kelen de fɛ fana, a yera ko Maliden npogotiginin minnu sihakɛ bɛ san 12 ni san 16 cɛ, k'olu de dagunnen don Abijan, n'o ye Kɔdɔwari jamana faaba ye, wokɔnɔnaw la sungurunbaya kanma. N'an dun ye jateminɛ kɛ, an b'a ye ko Maliden jugu dɔw yɛrɛ de bɛ kɛ sababu ye ka denmisɛnw lase lajabakɛnɛ in kan. U bɛ taa bila jɔnya de la. U wajibiyalen don k'u yɛrɛ kunmabɔbaara kɛ, walasa ka jɔnyajuru tigɛ ka bɔ u kanna.

U taacogo

Sababu jugu ninnu bɛ Kɔdɔwari kɔnɔ sɔrɔba telin de fɔ ka don denmisɛn n'u bangebaaw kunna. N'o kɛra, bangebaaw bɛ bololasɔn ni warinin ye, ka sɔrɔ ka denmisɛnw cɛ ka kɛ mobili kɔnɔ ka Kɔdɔwari sira minɛ. U mana se Kɔdɔwari duguw kɔnɔ, sefawari dɔrɔmɛ 4000 bɛ di denmisɛn kelen-kelen bɛɛ kunkɔrɔ. N'o kɛra, a bɛ f'u ye, ko wajibi don u kan u ka taa u kunmabɔbaara kɛ foro kɔnɔ walasa k'u ka siramusakaw sara. O bɛ kɛ denmisɛnw kundonnen ye bɔcɛcilen kɔnɔ. U b'u dɔnbaliyayɔrɔ la, awa fɛn fana t'u bolo ka musaka ninnu sara.

U maracogo

U bɛ ton ɲɔgɔn kan bonninw de kɔnɔ, ka daw gason u da la walasa u kana tilayɔrɔ sɔrɔ. Fɛn min ye dumuni ye, o dumanba ye kabakisɛ balabalalen ye kɔgɔji la. Awa, sogoma o sogoma, u bɛ labɔ ɲɔgɔnfɛ k'u kɔnɔgɛn i n'a fɔ baganw, ka foro kɔnɔnaw sɛgɛrɛ n'u ye. Yen baara ni baara dɔrɔnpe de ye tiɲɛ ye. O yɔrɔ de la, denmisɛn caman b'a don ko kalo o kalo kalosara wa wɔɔrɔ fo wa tan min fɔr'u ye, ko tiɲɛ t'o la.

Fɛn min ye npogotigininw ta ye, olu bɛ taa feere nin cogo kelen de la Kɔdɔwari sungurunbaso tigilamɔgɔw ma. Yen fana, sɔn ni ban t'a la, u wajibiyalen don k'u yɛrɛ to u sanbagaw taya la fo k'u yɛrɛkumabɔ. O yɛrɛ de bɛ kɛ sababu ye k'a caman bilà sungurunbaya dakelen kan, hali u kunmabɔlen kɔ. N'a caman ni nafolomugu bɛ kɔsegin u mansa

juguw ma, i k'a dɔn, a caman fana ni bana sidɔnbaliw bɛ kɔsegin dɛ. O de kanma an man kan ka wasa n'an denmuso caman ka nafolomugutigiya ye ka bɔ Kɔdɔwari.

U tayɔrɔw

Sikaso mobiligarew ni Bamakɔ Sogonikɔ mɔbiligare de ye taama jugu in jujɔnyɔrɔw ye. Dɔw b'a kɛ Kɔdɔwarikaw ni ganankaw ka ko sundonni ye, nka, a kɛra cogo o cogo, a tɛ se ka ɲɛnabɔ Malidenw yɛrɛ kɔ : kɔkisɛriw kɛrɛnkɛrɛnnenya la. A fanba fana y'an ka denmisɛnw negelawuli koteliw ye nafoloba sɔrɔyɔrɔ telinko la. Nk'a fanba tigitigi ye Maliden cɛman n'a musoman bɛɛ ka danbe dɔgɔya de ye. Bi, an ye wari fisaya ni denw ye. Tiɲɛ na, hali n'i y'an mɔkɛw lawuli ka bɔ u kaburuw kɔnɔ, u tɛ se ka da o la. Jɔn de ko ko wari ni sanu si tɛ den sɔrɔ Mali bilama kɔnɔ ? Ami Koyita kɔni ko tɛ, ale min y'a fɔ an ye ka bi san 1970 waatiw la lo "den tɛ san". Awa bi-bi in na, den bɛ san faasi Mali kɔnɔ fo ka sanni fɔ a kɔ. Satumase jigikun tɛ Ala la, ko bɛɛ b'a tuma fɛ. Jɔ bɛ Nahawa Dunbiya bolo o kelennin ye. Nka nkalontigɛla tɛ Naɲini Jabate bɔ dɛ a fɔli la ko Mali muso "bɛɛ" bɛ sa den de nɔfɛ. O tun ye kunu ye. Bi tɛ Un !... Se bɛ Ala ye.

Tumani Yalam Sidibe

Mali musow ka bi pariko

Pariko tun ye koba ye fɔlɔ anw ka jamana kɔnɔ. Taamaseere ɲuman fana tun don mɔgɔkɔrɔbaw bolo.

Parisigi tun tɛ manamanako ye. A sigibaga tun tɛ mɔgɔ bɛɛ ye. Pari tun ye fadenya de ye fɔlɔ. Muso bɛɛ tun bɛ baara kɛ ka fɛn sɔrɔ. U si tun mako tɛ si ka fɛn na. Cɛsiri tun bɛ yen. Kelenya tun bɛ yen. Wa muso famuyalen, ladamunen ani muɲunen de tun ka ca. Pariko tun bɛ yɔrɔ o yɔrɔ kotoɲɔgɔntala, ɲɔgɔnbilasira, ani ɲɔgɔnsutura de sinsinnen tun b'o yɔrɔ la. Musow tun bɛ ɲɔgɔn fɛ, u tun bɛ ɲɔgɔn bonyɛ, u tun bɛ ɲɔgɔn karama. Ɲɔgɔnbɔfilila fana tun y'u haminanko dɔ ye. Misali la, muso minnu tun t'u cɛw ladon koɲuma furuso kɔnɔ, u tun bɛ kɛ sababu ye k'o muso masinaw sɔn hakiliɲuman na. Fitinɛ tun mana don u yɛrɛ dama ni ɲɔgɔn cɛ, mɔgɔ tun bɛ sɔrɔ yen, min b'o fɔ ko ban. Nin furusa fana tun donna cɛ n'a musow cɛ, a tɔɲɔgɔn minnu n'a tun bɛ pariko kelen na, olu b'a wele k'a sɛbɛkɔrɔ lakari fɔ k'a jɔn a yɛrɛ la.

Furu tun tɛ sa tugun. Muso bɛɛ tun b'a jeniyɔrɔ fin jamana ka ɲɛtaabaaraw la. Haminanko kelen dɔrɔn de tun b'u, la n'o ɲɛni sabitili ye jamana kɔnɔ. Manamanako tun man d'u ye. Nkalontigɛ tun y'u tana ye. Ni min tun y'o siraw taama, i tun t'a fila ni cɛtigɛ. Pari tun bɛ sigi cɛw ka bonyɛ, u ka yamaruya an'u ka sutura de kɔnɔ fɔlɔ musow fɛ. U tun tɛ ɲɔgɔn lajaba dɔn, juguya tun t'u fɛ. Bɛɛ tun bɛ don da kelen fɛ, bɛɛ tun bɛ bɔ da kelen fɛ. Ɲɛnajɛ tun mana se, u bɛɛ tun bɛ fara ɲɔgɔn kan. K'o diya ɲɔgɔn bolo bɛn kɔnɔ. O de tun y'anw ka fɔlɔ pariko ye.

Ni mɔgɔ min y'o waati pariko jateminɛ, k'anw ka sisan musow ta da i ɲɛkɔrɔ, i b'a ye k'a fɔ ko danfaraba de b'u ni ɲɔgɔn cɛ. Pariko kɛr'anw

ka bi musow bolo gintan ye, a kɛr'u bolo wasoko ye, w'a yɛrɛ kɛr'u bolo yɛrɛjirako ye. Ɲɔgɔn faamuyali dɔgɔyara anw ka musow ka bi pariko la u ka ɲɔgɔn bilasira dɔgɔyara. Ni mɔgɔ min kɔni ko bi muso ka pariko, i ko ɲɔgɔnlebu, n'i ko bi pari, i ko ɲɔgɔnjuguya, n'i ko bi pariko i ko ɲɔgɔnwahiba, n'i ko bi pari i ko ɲɔgɔndanbetiɲɛ. Baara kɛr'u tana ye. U si t'a fɛ ka wɔsi walasa ka fɛn sɔrɔ. Wɔsijilafɛnɲini, kɛr'u kɛlɛɲɔgɔn ye. Muso bɛɛ dun ko pari. Dɔ bɛ min kun wo, dɔ tɛ min kun wo, ko pari. Pari dun tɛ taa fɛnbɔ kɔ. Pariko farala anw ka bi musow ka ladaw kan. A kɛra diyagoya ye u bɛɛ bolo. Dɔw bɛ don pari la ka sɔrɔ hali dɔrɔmɛ t'u bolo, a t'u jigilamɔgɔ bolo. Pariko kɛra makosaba y'anw ka musow bolo. Don o don pariko dɔ bɛ senna. I mana taa fan o fan i bɛ pariko kuma mɛn yen. Bi pariko kɛra tiɲɛniba ye duw kɔnɔ, sigidaw la, hali jamana kɔnɔ. A mana daminɛ, baara si tɛ kɛ tugun a kɛwaati kɔrɔ la. Denw tɛ saniya koɲuman, furucɛ tɛ jate bilen. Tuma o tuma u b'u senkun kan. Dɔgɔkun tile wolonwula bɛɛ kɛra pariko ye.

Pariko kɛra sababu ye ka ŋanamuŋanamu, yurukuyuruku, soɲɛni, nkalontigɛ a'ni yɛrɛfeere k'an balemamuso dɔw taamaɲɔgɔn ye. A mana dabɔ, u furucɛw tɛ t'u danbe la tugun. Tuma bɛɛ u cɛw dusukasilen don u kɔrɔ. Diyagoya kɛr'anw ka bi musow taalan ye.

Gɛlɛya kɛr'u taalan ye. Jamana ka ɲɛtaa hakilina ɲuman kɛr'u bolokɔfɛfɛn ye. Hakilina dɔgɔyar'anw ka bi musow la. Fɛn min se tu yɛ, k'u k'o sɔrɔ.

Bamananw dun ko "mɔgɔ wolo tɛ kɛnɛ min fa k'i kana a sama ka se yen". Nin nsaana in de b'anw ka sisan musow ka waleya kofɔ.

Ni tun ye hakilina ye k'a jira n balemamusow la ani jama la, walasa an ka wuli k'an bolo di ɲɔgɔn ma. Ka ɲinini kuraw kɛ jamana bɛ se ka sankɔrɔta sɔrɔ cogo min. Anw yɛrɛ na hɛrɛba sɔrɔ.

Mamadu Fane

Fɛn tɛ n bolo

Fɛn tɛ n bolo, n tɔgɔ tiɲɛnen bɛ i n'a fɔ sula n'a jurɔku. Ne ye cikɛla ye, ka wolo a la ; ka mɔ a la. Awa siga t'a la n bɛna sa a la. Cogo wɛrɛ tɛ bolo cikɛ kɔ. Nka ne de tɔgɔ ye ko tilekɔrɔdahirimɛ-ɲinibaga gansan. Ka wuli kabi kɛŋɛbondafɛ ka waga kɔnɔna sɛgɛrɛ. Ka tile ka n biri foro kɔnɔ. Ka dugukolo dafiri, k'a dafiri, ka segin k'a dafiri. Kalo wɔɔrɔ san kalo tan ni fila. O bɛɛ ka laban n bolo dahirimɛ gansan sɔrɔli la. Aa, anw cikɛlaw. Bɛɛ ko anw de ye Mali jamanaba in sinsikolow ye. Nka, diɲɛnatigɛ tiimɛ koɲuman kadara kɔnɔ, bolokɔfɛfɛn mɔgɔ t'an kɔ jamana in kɔnɔ. Hali mɔgɔ minnu ka baara y'anw ka ɲɛtaa sabatili walew ɲɛɲinini ye, lagosikuma wɛrɛ t'olu bolo nin kɔ : "aa, kaarisa e koni ye kungokɔnɔmɔgɔ Alakali yɛrɛ de ye !"

O bɛ fɔ ɲɔgɔn ma dugubaw kɔnɔ dutedagaw kunna ; damubɔyɔrɔ la; hali dɔlɔsow kɔnɔ, k'i jan ka yɛlɛ. Nk'o n'a ta bɛɛ, cɛ ni muso bɛɛ kumakan ye ko an jigi fɔlɔ ye cikɛlaw de ye. Bɔrɛ dun birilen don

fɛndɔnbali jumɛn ɲɛna sa dɛ ? Fɛn tɛ n bolo n dabara jɛlen fugɛ. Tiɲɛ yɛrɛ dun na, jɔyɔrɔ bɛ ne na jamana in kɔnɔ min ni lakodɔnni bɛrɛbɛrɛ ka kan. Diɲɛnɛnatigɛ kɔnɔ bɛɛ n'i jɔyɔrɔ don hali dugu kɔnɔ, hali du kɔnɔ, hali sigida kɔnɔ, kuma tɛ jamana ma. Awa diɲɛnatigɛ tɛ se ka jɔ fu kunna, i n'a fɔ an ka faso tɔgɔla ɲaaraw y'a fɔ cogo min u ka dɔnkili dɔ kɔnɔ. Anw ka dugu kɔnɔ bi, n'o ye Yarangabugu kura ye, fɛn bɛɛ ka gɛlɛn k'o sababu kɛ dugukolo cogoya ye. Cikɛdugukolow barika banna, k'o sababu kɛ san o san forokelensɛnɛ ye, ka sɔrɔ se bɛrɛ t'an bolo ka nɔgɔw san. A ka gɛlɛn bi, i ka gatigi sɔrɔ anw ka dugu kɔnɔ, san balosuman dafalen bɛ min ka jiginɛ kɔnɔ. Awa, nisɔngɔw dun fana sarali ye wajibi ye.

fɛn tɛ n bolo nka ni ko dɔw kɛra ko ye, fɛn bɛ se ka kɛ n bolo fo fɛnba. Mun bɛ se ka kɛ n bolo ?

- O fɔlɔ ye cikɛlaw yɛrɛ ka danyɛrɛla ye. Ka sigi fisaya ni tunga ye. Ka tilemafɛnakɔbaara nafama danbe-ma fisaya ni dugubakɔnɔ-baaraden-sara lagosilenw ye. An bɛ diɲɛ min kɔnɔ bi, a kɛlen bɛ i n'a fɔ duguba kelen don. Bɛɛ bɛ bɛɛ cogoya n'a ka kɛtaw kalama. O kanma maa si tɛ se ka k'i yɛrɛ tigitigi ye belen. Nka maa bɛ se ka to n'i danbe ye.

- O filanan ye jamana ɲɛmaaw ye. Olu kelen kelen bɛɛ k'a dɔn ko cikɛla dɛmɛnen minɛnko ni sɛnɛnafɛnko la, k'o de bɛ mɔnɛbɔbaara kɛ. A bɛɛ kana don cikɛko yiriwali dafɛ, nk'a tɔ fana kana kɛ donta ye cikɛkow dafɛ. O ye bamanankan ye min n'a kɔrɔ bɛ ɲɔgɔn na. Sanji bɛ Ala bolo, nk'a welefɛn b'an adamadenw ka seko kɔnɔ. O b'an lase taasira sabanan ma.

- Sabanan, o ye barika donni y'an ka duguforoko la, jiriko ta fanfɛ. Tiɲɛ don "bɔsikeko" n'o ye dugu jiriforoko ye, o y'an ka fangakɔrɔ ka ko sigilen ye sen kan. Nka, a man kan fanga n'a ka ko lawaleyalen bɛɛ ka dafiri ɲɔgɔn fɛ, a ɲuman n'a juguman. Fanga jatigi ye maa dɔ de ye, nka fanga yɛrɛ ye jamana de ye. O de kanma, hali ni fanga kɛmɛ de fɔra ɲɔgɔn kɔ, u bɛɛ ka kan ka bɔ ɲɔgɔn nunma ɲuman kɛlenw siratigɛ la. O fili de y'an ka jamana caman sɔrɔ k'u sigi u sensabara kɔnɔ fangayɛlɛma kelen kelen bɛɛ kɔfɛ, barisa kuma wɛrɛ tɛ bimɔgɔ da nin kɔ : "an tɛ kɔrɔlen fɛ fo kura". Nka an hakili man kan ka bɔ a kɔ ko kɔrɔlen bɛɛ tɛ filifɛn ye cogo min, kura bɛɛ fana tɛ tafɛn y'o cogo kelen na.

N balima cikɛlaw, an bɛɛ kelen-kelen ka kan k'a dɔn ko baara dɔrɔnde de bɛ mɔgɔ ɲunanfan. An ka dabakala kɛ ka dugukolo kɛlɛ. Ka masɔrɔ fɛn bɛɛ b'a kɛlɛbaga juguya fo dugukolo. Ale dɔrɔn de b'a kɛlɛbaga sɔn. Awa n'i y'a kɛlɛ n'i fanga dan min ye, a b'i sɔn n'o hakɛ wasa n'a ɲagali ye. Dɛmɛn barika-ma wɛrɛ tɛ mɔgɔ yɛrɛ ka yɛrɛdɛmɛn kɔ. Fata ni bata, yɛrɛta de ɲɔgɔn tɛ. Hali ni dɛmɛn bɛn'an ma ka bɔ fan wɛrɛ fɛ, a ka kan k'an yɛrɛ ta de dafa.

Fɛn tɛ n bolo nka ni n yɛrɛ sɔnna n bɛ fɛn sɔrɔ n bolo fo fɛnba.

Jaginɛ Burama Fɔnba
Ka bɔ Yarangabugu kura

Musow ka fo

K'a ta kunu na, ka na se bi ma, musow ni foli ka kan. Wa diɲɛ bɛ yɔrɔ min na sisan, an bɛ musow de bolo. Musow ni ce. Musow ni baara. N'i bɛ bɛn ni kelenya ɲini, taa muso kunda. Du kamamɛnɛ, dugu ntuloma, jamana yiriwalisira, musow jɔda tɛ fɔ ka ban ni si kɔnɔ.

Muso ni ce u ka solikawuli la. Musow ni ce u ka timinandiya la. K'a ta "fayiri" la, ka taa se saafo ma, sigi tɛ musow ye. Musow ni ce, musow ni baara. Nin foli cogo fila bɛ musow bɔ ɲɔgɔn na an bolo : u ka walé kɛta, an'u sigiyɔrɔ. Kubedala musow ni baara. Ni muso tɛ baarakɛda min na, mako tɛ dilan yen. Ni muso t'i ɲɛ sira o sira la, i bɛ tunu. Bari muso tɛ sɛgɛ, a tɛ ɲinɛn. Muso ni ce. O y'an ka togodala musow ko ye. Olu bɛ wuli bɛɛ ɲɛ, ka da bɛɛ kɔ. So kɔnɔna tɛ jigin u la, kuma tɛ wulakɔnɔna ma. An ka togodalamusow fo u ka cɛsiri la, k'u fo u ka timinan-diya la. Tilema kalo wɔɔrɔ, samiɲɛ kalo wɔɔrɔ, musow b'u sen kan ɲinini na : cɛw dɛmɛn ɲinini, du lahinɛ ɲinini, denw makaran ɲinini, yɛrɛ su tara ɲinin. Ala barikal, u bɛ sɔrɔ kɛ, nka musow ka sɔrɔ tɛ mɔgɔ

nisɔndiya. Bari a muguri kuntaga manjan. Ka d'a la muso, a togodala ta fara a kubedala ta kan, u bɛ hami fɛn fɔlɔ min na, o ye gintan ye. Denkundi furusiri kɔɲɔ, nin bɛɛ ye gintanko ye musow bolo. Wa ta faral togodalamusow ka ko kan : ko

"fɛti", ko tɔn ɲɛnajɛ, ko san yɛlɛma tulon kɛ. Bɛn kɔnɔna, an ka togodalamusow b'u fara ɲɔgɔn kan, ka jɛ musotɔnw bɛ samiɲɛ kɛ cikɛ la gatigiw ka forow kɔnɔ, k'o wari fara ɲɔgɔn kan. Musow bɛ tilema kunfɔlɔ kɛ nakɔbaara la, k'o fɛnw feere. U mana o wari muguw ye u yɛrɛ bolo ka ban, o ye girinkajɔ dabɔlen ye : ko sanyɛlɛma ɲɛnajɛ. N'o kɛra sa, u bɛ sangawuli caman tikɛ, ka masiriw san. Musow b'u ka dugu ɲɛnajɛfɛnw to yen, ka mɔgɔ lawili ka taa, dunu fɔla, filefiyɛ la, balafɔla, sokusiyɛla, dɔnkilidala, ɲini yɔrɔjan ka na. Ko fɔ ɲinɛ ta diya ni santɔw ta ye. U bɛ laban ka dumunibaw tobi fan bɛɛ. O la sa, k'a ta su saba la, fɔ dɔgɔkun, musow b'o kɛ ɲɛnajɛ la. Fo wari sɔrɔlen ka ban fusugu la. Ko "fɛti" !

Ni ɲagaba in kɔ fɛ, musow bɛ sɛgɛn ta a da kɔrɔ la.

U be ɲani ta a juminɛ. K'o sabu ke, sɔrɔba min tun kɛra, O nɔ ma ye, tagafan madon wari ɲininen na. E ! musow ! a fo aw ma fiɲɛbɔda ye san o san sɛgɛnfu la ? Aw ma kumbɛn sira wɛrɛesi ye aw ka Lanɔgɔw la ? An balema togoda lamusow, a t'aw kɔfile ten sa. Aw ka susuli kolonkalan lajɛ, ka jibɔjuru lajɛ, ka lɔgɔ ɲini yɔrɔ janya lajɛ...

Nanfoloba min don fɛti la san o san, n'aw tun ye susulikɛmansi san, a fo aw tɛgəw te na lafia.

N'aw tun ye faliwotoro san, aw kunkolow tun na hɛrɛ sɔrɔ.

N'aw ye sɛnɛkɛdaba sɔrɔ, aw kɔ na lafiɲɛ, jisamamansi fana dun, o te n'aw ka sɔrɔ yiriwa.

N'aw ye kalanso jɔ, famuya n'a jiidi. O na dɔbɔ tiɲɛli la. Walina n'aw yɛrɛ ye jiginiso ni furakɛliso jo, kɛnɛya na sabati, musow ni denw nin na lakana. Aw balemamusow, nin fɛn minuw fɔlen file ni ye, u be musow ka ɲɛtaa sabati, ka dugu ka sɔrɔ yiriwa, ka Jamana bɔ nɔgɔla. Musow n'a ɲɛlisira ta, aw dɛmɛnbaga te ban. Diɲɛ kɔnɔ bi, bɛɛ be hami ni musow la ɲɛtaa ye. Dɛmabaga ɟJɛkulu minuw b'an fɛ yan, u bɛ ko musow k hɛrɛ. Nka, musow, ni y'a men "a ye na ndɛmɛ n ka wara la, o k'a sɔrɔ a kun b'i yɛr bolo".

Fanta Kulibali

Kotokun bɛ ka maaw faga Kameruni jamana kɔnɔ

San 1999 kalo fɔlɔ tile fɔlɔ su gintanw senfɛ, maa caman taar'u yɛrɛ di sigida dɔlɔdonnaw ka dɔlɔ farin dilannen dɔ ma, sangaɲɔgɔn tɛ min na an bara yan kotokun-kɔ. I n'a fɔ a bɛ labɛn cogo min na an ka jamana kɔnɔ yan, Kamerunikaw fana bɛ "Sokɔnɔwusuki" in dilan ni kabakisɛ ani malokisɛ ni manje ani namasa de gosilen ye ni ɲɔgɔn ye, ka sɔrɔ k'a kɛ daga kɔnɔ, k'a lamɔ. A mɔgɔfaga sababu bɔra kulɔri dɔ de la Kameruni dɔlɔdonnaw bɛ min ɲagami a la walasa ka "wusuki" ɲɛ d'a ma. 1999 san zanwuyekalo tile fɔlɔ su gintanw senfɛ,dɔlɔso kelen jama mumɛ de kiirikarala. U y'a donni ka se n'u ye dɔgɔtɔrɔsoba la, Kameruni faaba kɔnɔ n'o ye Yawunde ye. Maasiba in yɛrɛ kɛra dugu min kɔnɔ, o tɔgɔ ye ko Wansi. Ale ni Kameruni faaba cɛ ye kilomɛtɛrɛ duuru ye. Maa kasaaralen ninnu sewaati dɔgɔtɔrɔso la, o y'a sɔrɔ saya cunna maa saba kan u la ka ban. Fɛn min y'a maa tɔ 35 ye, an bɛ bataki in sɛbɛn waati min, o y'a sɔrɔ kamanagan belebele bɛ maa 5 kunna. I n'a fɔ Arajo Faransi ka lasigiden y'a fɔ cogo min ka bɔ Yawunde.

Lasigiden in ka fɔ la, nin t'a siɲɛ fɔlɔ ye kasaara ka adamadenw lasɔrɔ dɔlɔ jugu in sababu la. Salonnasini sanyɛlɛmaɲɛnajɛ dɔ fana senfɛ, maa caman de fana bɔnɛn'u ni na gansan.

Dɔlɔ jugu in dilanni, n'a feereli an'a

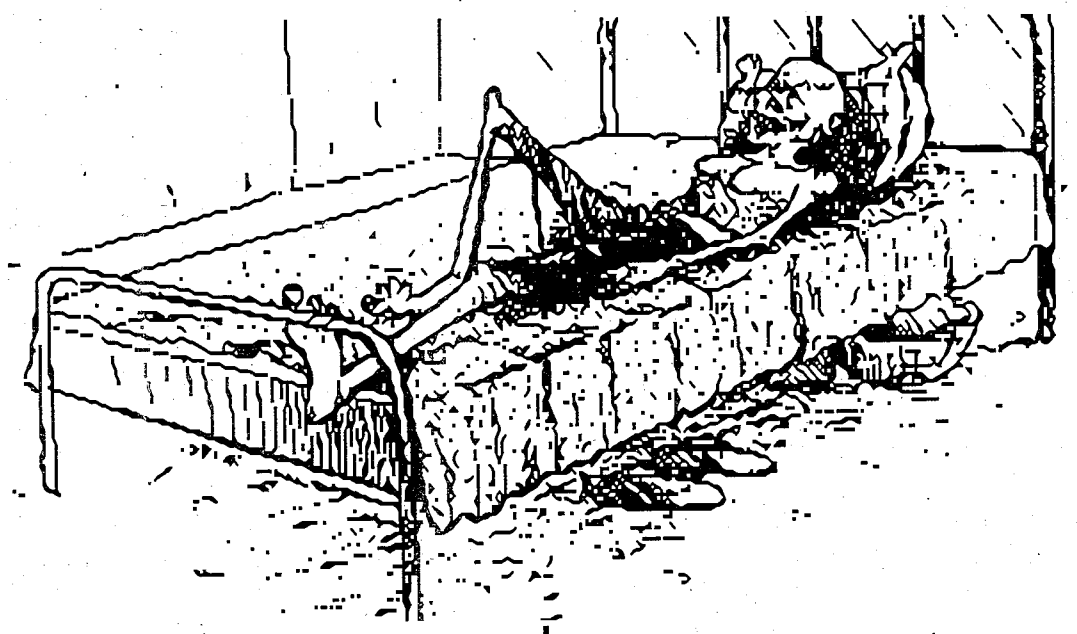

minni bɛɛ bɛ ɲangi sariya la Kameruni jamana kɔnɔ, k'a ta tile 15 fo san kelen kaso ani sefawari sarali min hakɛ b'a ta dɔrɔmɛ 1000 fo dɔrɔmɛ 7000. Nka, ka da dɔlɔ in da nɔgɔyali kan, cɛ ni muso ani denmisɛnw bɛɛ b'u dogon ka a dilan ani ka s'a ma.

Kameruni ye jamana ye dɔlɔmin bɛ min jamanadenw jogo la haali. Mɔgɔ yɛrɛ bɛ se k'a fɔ k'a bɛ jate tile balow fɛ. A bɛ i n'a fɔ Kɔdɔwari tukɔrɔmɔgɔw ka banjiko.

Kotokun ni sokɔnɔ wusuki

An yɛrɛw baara yan, ladala dɔlɔ juguba dɔ fana bɛ yen min bɛ dutigiw labin dɔgɔduguw la, k'u bila u yɛrɛ nɔgɔ juguw la diɲɛ cɛ n'a musow ɲɛna. Hali n'ale man teli ka mɔgɔ sɔnjuru tigɛ yɔrɔnin kelen, a bɛ ko kɛ cɛ la saya kafisa a ma ni min ye. O ye kotokun ye. A dilancogo dɔ yɛrɛ bɛ yen min baju ye sukaro ye. Aa, o ye dutigi caman dogonyɔrɔ nɔɔninen bilalen ye kɛnɛ kan u bow n'u ɲɛgɛnɛw la, Falajɛ alamisa dɔgɔdonw la dɛ.

Fɔlɔ fo bi, dɔlɔ de kɛra "minfɛn ani kɔnfɛn" ye. O b'a jira ko hali lawale la, an ka maakɔrɔbaw y'a dɔn fɛn ye min tɛ se ka to dankaribali ye adamaden ka diɲɛnatigɛ la. Dɔlɔ kelenpe de ye fɛn ye min mandiya ma se k'a tɔgɔjugu bɔyen diɲɛ kɔnɔ. Diɲɛ fan bɛɛ . Awa, san o san dɔlɔ de bɛ kasaaraba bɛɛ jujɔn na diɲɛ kɔnɔ ni jɔda 93% ye. O b'a jira ko dɔlɔ ma ɲi.

A kɛra dɔlɔ sugu o sugu ye, adamaden ka kan k'i yɛrɛ yɔrɔ janya a la, hali n'i tɛ kerecɛn walima silamɛ ye, barisa hɔnrɔnya ni danbe ye kerecɛnya ni silamɛya kɔn adamden kelen-kelen bɛɛ ma. Danbe dun tɛ dɔlɔminna na.

An ye nin kunnafoni bakolo sɔrɔ Faransi arajoso de fɛ, n'o ye RFI ye.

Tumani Yalam Sidibe

Kantigiso dugu lahala

Kantigiso ye duguba ye bi, fɔlɔ a sokala damadɔ tun don fo waraw tun bɛ baganw ni mɔgɔw minɛ a dafɛlaw la.

Kantigiso sigira kɛlɛmasaw fɛ kabini mɔgɔ tun sigilen tɛ n'a ye ko tulobilenninw bɛ na n'u ka fanga ye. O waati, kantigiso kɛlɛmasaw tun y'u lamini bɛɛ minɛ, u ka fanga bɛ boli jamana fan o bɛɛ kan.

Nin waati, mɔgɔw ma baara wɛrɛ ni sɛnɛ jɛ. Sɛnɛkɛdugukolo ɲuman b'u bolo,sɛnɛ kɛko ɲuman fɛɛrɛw b'u ɔnɔ amagan n'a dusufana b'u la. Sɛnɛfɛn suguya bɛɛ bɛ ɲɛ u bolo, samiyɛ t'a la tilema t'a la. Bɛɛ cɛsirilen don san kalo tan ni fila. San kalo tan ni fila, fɛn kɛnɛ bɛ jamana fan tan ni naani kɔnɔ. U dɔnna ni baara ye.

Kɛlɛ tun mana na, bɛɛ ye kɛlɛkɛcɛ ye ka faso lakana. Cɛfarinya juru ma to u la. U dɔnna ni farinya ye hali Tubabuw fɛ, bawo kantigiso bɛ minɛ don min, o y'a sɔrɔ u ye farinya wale caman jira tulobilenninw na, ko saya ka fisa ni malo ye, ko jɔnya tɛ hɔrɔn dɔnbɛ to a la.

Kantigiso minɛna i ko farafindugu caman minɛ cogo min. Nka, duguw minɛcogo tɛ kelen ye. Kantigiso sigibaw tun tɛ diɲɛ na tugun, nka u kɔ ma u malo, u y'u kunkɔrɔta. Cɛ o cɛ, n'i y'i bɛrɛ kɛ, i ma dɛsɛ kɛ, i ma dɛsɛ. O tiɲɛ ye Kantigiso kɛlɛ to tarikuw kɔnɔ, k'a bila tarikuw hɔrɔnmayɔrɔ la.

Tubabuw y'u ka mara kɛ, Kantigiso jamanadenw baarakɛcogo ma yɛlɛma, u ka tilennenya n'u ka muɲu n'u ka danbeko, ka dɛn u ka laadalakow n'u ka kokɔrɔw la, ninnu bɛɛ lakanana, k'u kɛ u yɛrɛw ka hadamadenya taabolo taamasiyɛn fɔlɔw ye.

Ka da ninnu fɛn damadɔ kan, lakɔli ma san sɔrɔ ten kosɛbɛ. Ni t'a fɛ i danbe ka lgosi dunanw fɛ, sigi u fɛ i k'i yɛrɛ kɔlɔsi u la, ko gɛrɛɲɔgɔnna bɛ na ni murulasɔgɔli ye. Tubabufanga yɛrɛ ka jateminɛ n'a ka kɔlɔsili bɔra kan ko Kantigiso jamanadenw b'u yɛrɛ kɔlɔsi mɔgɔ tɔw la. O kɛra fo mɔgɔw y'u kɛ u ka juguya barika bonya kojugu nɔ ye.

Siya tɛ ko mɔgɔ tiɲɛnen tɛ min na. Nka siya dɔw bɛ, a bɛ fɔ k'olu mɔgɔlankolon ka ca. Kantigiso mɔgɔlankolo man ca. Ladamucogoya de bɛ danbɔli kɛ mɔgɔw ni ɲɔgɔn cɛ.

Fɛɛrɛ bɛɛ bɛ tigɛ walasa hadamaden ka jogo ɲuman bɛɛ sɔrɔ a lamɔwaati kɔnɔ. I mana don kalan o kalan na, hali n'a kɛra lakɔli ye, i ka kan k'i yɛrɛ dɔn, k'i danbe dɔn k'i ka ga kunnawolo. Ko sodɔn wo, jidɔn wo, yɛrɛdɔn ɲɔgɔn tɛ.

Nin cɛkɔrɔba tun bɛ Kantigiso ko Nfa. Kantigiso bɛ minɛ tuma min, Nfa tun tɛ denmisɛn ye tugun, hali n'a tun ma kɛ baliku yɛrɛ dafalen ye fɔlɔ. Nfa fa tun ye kɛlɛcɛfarin ye min y'a jɔyɔrɔ fa Kantigiso kɛlɛ caman na. O kama bololamɔgɔ damadɔ tun y'a yɛrɛ tɔgɔ la Kantiso kɔnɔ.

Nfa kelen tun don a bawolo la. A fadenmaw tun bɛ yen nka olu bɛɛ tun ye musomaw ye. Nfa fa bannen, tubabuw fana nalen ko caman yɛlɛmana bololamɔgɔw ka kow la. A kɛra i ko kow turula u kunjugu kan. Nfa kunnadiyara bawo a fana tun ye a ladamu ka dusu don a kɔnɔ, baara dusu, cɛsiri dusu, magoɲɛ dusu.. N'o tun tɛ, a tun t'a faso to a fa ka bololamɔgɔw ye. Bololamɔgɔw y'a ɲini k'a sɛgɛn, k'a ɲani, bawo, nin san tilema gengen fɛ, u y'a gɛn ka fara u yɛrɛ la. O kɛra kɛlɛ daminɛnen ye min ma ban tugun, hasidiya kɛlɛ. Fɛn caman b'o kɛlɛ ɲɔgɔnna kɔnɔ, fɛɛrɛ caman, kɛnɛkanfɛɛrɛw ni dibilafɛɛrɛw.

Nka jigi ma tigɛ, a farisogo ka kɛnɛ, lojura fan si t'a la. Sɛnɛkɛdugukolo ɲuman b'an bolo a bɛ sigiyɔrɔma wolonwula bɔ. Ka tilema tɔ tɛmɛ ani samiyɛ kelen, jɔrɔ banna, ɟumuniko hami banna. Ko si de ka gɛlɛn ni siyɔrɔko ye.

Dramani Trawele
a tɔ bɛ kɔ

Jɛkabaara

Labɔlikuntigi
Tumani Yalam Sidibe

Sɛbɛnnɛkulukuntigi
Tumani Yalam Sidibe

Sɛbɛnnɛkuluku
Bakari Sangare
Amadu Gaɲi Kante
Bakari Kulibali

Jɛkabaara ni ONG cɛsira taamabaga
Fanta Kulibali

Ɲɛgɛnw kɛbaga
Nuhun Madani Tarawele
ko Banun

Baarakɛɲɔgɔnw
Makoci, SNV, OCED

Hakɛbɔta:
11000

CMDT mɔgɔ minnu yé sɛbɛnni kɛ bɔko in kɔnɔ;
Madu Yusufu Sise - Bamakɔ;
Dawuda Matiye Dawo - Bamakɔ;
Mamadu Lariya Sise - Bamakɔ;
Usumani Tarawele - Fana;
Daniyɛli Kulibali - San;
Amadu Teli - Sikaso;
Musa Zana Tarawele - Kucala;
Siyaka Dunbiya - San;
Yusufu Jimɛ Sidibe - Kita